

Sygn. akt III AUa 533/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Beata Michalska

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak(spr.)

SSA Joanna Baranowska

Protokolant: stażysta Weronika Skalska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 listopada 2015 r. w Ł.

sprawy **K. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 19 grudnia 2014 r. sygn. akt V U 948/14

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od Zakładu (...) Oddziału w O. na rzecz K. J. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.**

Sygn. akt III AUa 533/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 lipca 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił K. J. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, albowiem wnioskodawca nie udowodnił 15 letniego okresu takiej pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji K. J. wnosząc o zmianę decyzji i przyznanie emerytury przy zaliczeniu pracy wykonywanej w latach 1974 – 91 jako pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 19 grudnia 2014 roku w sprawie sygn. akt V U 948/14 Sąd Okręgowy w Kaliszu zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał K. J. prawo do emerytury od dnia 01 maja 2014 roku i zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wydając zaskarżony wyrok Sąd pierwszej instancji za podstawę orzeczenia przyjął następujące ustalenia faktyczne:

K. J. urodzony dnia (...), udowodnił łącznie na dzień 1 stycznia 1999 r. 25 lat i 7 miesięcy okresów składkowych i nieskładkowych.

Odwołujący był pracownikiem (...) Przedsiębiorstwa (...) w K. od dnia 1 czerwca 1973 r. do dnia 30 listopada 1991 r. początkowo jako stażysta a od dnia 15 lutego 1974 r. jako pełniący obowiązki kierownik Zakładu Produkcyjnego w K. , otrzymując z tego tytułu do wynagrodzenia dodatek funkcyjny. Z dniem 1 lipca 1975 r. odwołującemu powierzone zostało stanowisko kierownika wskazanego wyżej zakładu. Następnie od dnia 1 lutego 1986 r. odwołującemu powierzone zostało stanowisko pełniącego obowiązki kierownika Zakładu Produkcyjnego (...) a od dnia 1 sierpnia 1986 r. – stanowisko kierownika tego zakładu. To stanowisko odwołujący zajmował do dnia 30 listopada 1988 r. Z dniem 1 grudnia 1988 r. odwołującemu powierzone zostało stanowisko mistrza technologa w tym zakładzie. Pracę na takim stanowisku odwołujący wykonywał do dnia 30 listopada 1991 r.

Z zakresu praw i obowiązków jaki przedstawiono odwołującemu wynikało, iż jako kierownik zakładu :

1. Organizuje pracę w zakładzie w taki- sposób, aby zabezpieczyć terminowe wykonanie wszystkich nałożonych wskaźników technicznych i ekonomicznych oraz jakościowych.
2. Ponosi pełną odpowiedzialność za prowadzenie Zakładu zgodnie z obowiązującymi przepisami, poleceniami Dyrektora i zasadami gospodarności obowiązującymi w naszym państwie.
3. Prowadzi racjonalna politykę zatrudnienia w Zakładzie- przyjmowania i zaszeregowania oraz zwalniania pracowników fizycznych w porozumieniu z radą Oddziałową Związków Zawodowych z uwzględnieniem przepisów w szkoleniu i doborze pracowników zgodnie z ich kwalifikacjami.
4. Prowadzi prawidłową i oszczędną gospodarkę funduszem płac poprzez kontrolę zgodności jednostek wyprodukowanych wyrobów z kartami zarobkowymi przy zastosowaniu obowiązujących stawek jednostkowych.
5. W przypadku konieczności zastosowania pracy w godzinach nadliczbowych należy bezzwłędnie uzyskać uprzednio zgodę Dyrektora Przedsiębiorstwa. Obowiązek ten nie dotyczy dokańczania załadunku wagonów lub rozładunku wagonów przy ruchu ciągłego. W przypadku awarii podstawowych urządzeń ograniczających produkcję należy bezzwłocznie przystąpić do jej usunięcia. Za przeprowadzone z tego tytułu nadgodziny należy udzielić wolnego za zgodą pracownika lub wystąpić niezwłocznie do Dyrektora ze szczegółowo opracowanym protokołem awaryjnym i wnioskiem o zalegalizowanie przeprowadzonych nadgodzin.
6. Opracowuje projekty planów produkcyjnych zatrudnienia i funduszu płac, remontowych przedsięwzięć organizacyjno-technicznych i przedkłada wnioski na piśmie Dyrektorowi Przedsiębiorstwa.
7. Rozpracowują plan produkcji wynikający z wskaźników dyrektywnych na żądania dzienne i stanowiska pracy w celu zapewnienia rytmicznego wykonywania w oparciu o pełne wykorzystanie zdolności produkcyjnych maszyn i urządzeń.
8. Dbą o terminowe zaopatrzenie Zakładów w surowce, materiały i narzędzia, a w przypadku powstania awarii lub nie rytmicznej dostawy organizuje tak prace, aby pracownicy byli wykorzystani do innych prac.
9. Przestrzega przepisów i prawidłowej obsłudze maszyn i urządzeń, dba o wyższą jakość produkowanych wyrobów i ściśle stosowanie się do wymogów ustalonych reżimów technologicznych na wszystkich stanowiskach roboczych.
10. Nadzoruje miejsca pracy i instrukcje podległych brygadzystów i robotników w zakresie obowiązków wymienionych w pkt. 9 oraz okazuje szczególnie młodym i nowo przyjętym robotnikom pomoc i radę w wykonywaniu ich zadań.
11. Kontroluje wykonanie dziennych planów produkcyjnych ze szczególnym zwróceniem uwagi na jakość produkowanych wyrobów oraz właściwe obchodzenie się z wyrobami przez robotników w poszczególnych fazach produkcji.

12. Dopilnowuje aby stanowiska pracy urządzenia i maszyny były na zakończeniu pracy doprowadzane do stanu umożliwiającego przystąpienie do kontynuowania produkcji na następnej zmianie, lub dnia następnego.

13. Sprawdza i akceptuje własnym podpisem karty pracy wystawione przez brygadzystę.

14. Organizuje z aktywnym społeczno- politycznym narady produkcyjne

rozwija współzawodnictwo pracy i ruch racjonalizatorski.

15. Sprawdza karty postojowe i protokoły awaryjne przesyłając po jednym egzemplarzu do Dyrekcji Przedsiębiorstwa.

16. Sygnalizuje poważniejsze trudności w wykonywaniu swoich zadań i przedkłada wnioski na piśmie Dyrektorowi Przedsiębiorstwa.

17. Zatwierdza wnioski premiowe dla pracowników fizycznych zgodnie z wytycznymi w tej sprawie.

18. Odpowiedzialny jest za przestrzeganie w Zakładzie socjalistycznej dyscypliny pracy.

19. Odpowiada za zorganizowanie bezpiecznych warunków pracy wszystkich pracowników Zakładu, za bezpieczne i zgodnie z przepisami bhp. wykonywanie obowiązków przez poszczególnych robotników jak również dba o kulturę miejsca pracy oraz poucza robotników w tym zakresie.

20. Odpowiada za właściwe zabezpieczenie przeciw/ pożarowe Zakładu oraz za właściwe zabezpieczeniem mienia społecznego przed kradzieżą lub zniszczeniem.

21. Ponosi odpowiedzialność za prawidłowy obieg dokumentacji na Zakładzie oraz między Zakładem i (...).

22. Odpowiada za dopuszczenie do powstania postojów wagonów pod załadunek i wyładunek.

23. Ponosi odpowiedzialność za terminową realizację zadań na odcinku zbytu wyrobów zgodnie z posiadanymi zleceniami.

24. Odpowiada za terminowe i zgodne z przepisami załatwienie reklamacji u odbiorców.

25. Ponosi odpowiedzialność za całość gospodarki energetycznej a w szczególności za stan techniczny urządzeń i instalacji, za bezpieczną obsługę urządzeń elektrycznych z podkreśleniem zatrudnienia elektryków z ważną grupą bhp.

26. Odpowiada za racjonalne wykorzystanie surowców materiałów i przestrzega ustalonych norm zużycia.

27. Odpowiada za należyłą konserwację maszyn, urządzeń i narzędzi.

28. Kontroluje i odpowiada za gospodarkę magazynową.

29. Czuwa nad prawidłowością działania zakładowej komisji kontroli chorych.

30. Ponadto to Kierownik zakładu ponosi materialną odpowiedzialność za powierzony jego pieczy majątek społeczny.

W kolejnym zakresie czynności na stanowisku mistrza technologa znalazły się między innymi zadania związane z:

- samodzielnym organizowaniem i koordynowaniem pracy poszczególnych węzłów produkcyjnych, poprzez racjonalne wykorzystanie maszyn i urządzeń ceramicznych, surowców i energii,

- sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad pracą podległych pracowników,

- współdziałanie z odpowiednimi służbami na odcinku zaopatrzenia w materiały, narzędzia i surowce,

- prowadzenie dokumentacji pracowniczej.

Odwołujący jako kierownik Zakładu (...) a następnie Zakładu (...) w praktyce wykonywał obowiązki kierownika wynikające z zakresu powierzonych mu obowiązków, przy czym oprócz wykonywania codziennych obowiązków administracyjno-organizacyjnych pełnił również dozór inżyniersko – techniczny nad produkcją cegły ceramicznej począwszy od wydobycia gliny, po formowanie cegieł ich wypalania a skończywszy na magazynowaniu wyprodukowanej cegły. Te same zadania odwołujący realizował jako mistrz technolog.

Odwołujący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione i zważył, że zgodnie z przepisem art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12. 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącymi pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ustawy. Osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r. w myśl uregulowania zawartego w przepisie art. 184 ust. 1 cytowanej ustawy mogą nabyć prawo do emerytury na powyższych warunkach po osiągnięciu wieku określonego w art.32 ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

- okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat oraz

- okres składkowy i nieskładkowy wynoszący w przypadku mężczyzn co najmniej 25 lat.

Sąd Okręgowy wskazał, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa wyżej, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym wyżej przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodnie z przepisem § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 poz. 43 ze zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami składkowymi, okresami nieskładkowymi oraz ewentualnie okresami uzupełniającymi (okresy ubezpieczenia rolniczego, okresy pracy w gospodarstwie rolnym). W myśl § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 cytowanego rozporządzenia pracownik, który stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, iż odwołujący legitymuje się okresem pracy w warunkach szczególnych. Wykaz A prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego znajduje się w załączniku do w/w rozporządzenia.

Sąd Okręgowy podkreślił, że w dziale V pkt 11 powyższego wykazu jako praca w szczególnych warunkach wymieniona jest praca przy produkcji wyrobów ceramicznych, natomiast w dziale XIV pkt 24 cytowanego wykazu jako praca w szczególnych warunkach jest wymieniony dozór inżyniersko- techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Zebrany materiał dowodowy w ocenie Sądu Okręgowego pozwala przyjąć, iż odwołujący w okresie od 15 lutego 1974 r. do 30 listopada 1991 r. wykonywał dozór inżynieryjno-techniczny nad produkcją wyrobów ceramicznych. Wynikające z zakresu czynności obowiązkowe, o charakterze administracyjno – biurowym nie świadczą o braku warunków do zaliczenia tego okresu w całości jako okresu pracy w warunkach szczególnych. Odwołujący nie wykonywał bowiem nadzoru w pełnym wymiarze czasu pracy. Długoletni i nienaganny okres wykonywania pracy na stanowisku kierownika zakładu wskazuje bowiem na prawidłowe wykonywanie wszystkich przedstawionych odwołującemu zadań. Realizacja tych zadań wymagała nie tylko nadzoru organizacyjnego nad procesem produkcji cegły ale także prac nad pozyskaniem materiału do tej produkcji oraz prowadzenie gospodarki materiałowej nie tylko w zakresie zaopatrzenia w surowiec ale także magazynowanie i dystrybucja gotowego wyrobu jak i czynności związane z biurowością oraz sprawozdawczością.

Sąd Okręgowy wskazał, że objęcie nadzorem lub kontrolą także innych prac niż wymienione w wykazie A nie wyłącza zakwalifikowania samego nadzoru lub kontroli jako pracy w szczególnych warunkach, jeżeli te inne prace nie są danym oddziałem czy wydziałem podstawowym. W sytuacji, gdy dozór inżynieryjno-techniczny jest pracą w szczególnych warunkach i praca wnioskodawcy polegająca na dozorze była wykonywana stale i pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma potrzeby ustalania, ile dokładnie czasu poświęcał na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na pozostałe czynności, które również były związane z dozorem (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie III AUa 1683/07).

W tych warunkach odwołanie jako uzasadnione prowadziło do zmiany zaskarżonej decyzji jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku mając na uwadze przepis art. 98 kpc oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, uznając, iż nakład pracy pełnomocnika uzasadnia przyznanie wynagrodzenia w wysokości podwójnej stawki minimalnej.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego tj. przepis art. 184 w zw. z 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tekst jednolity Dz.U. z 2013r.Nr 1440. Wskazując na powyższą podstawę apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że wyrok nie jest słuszny i rażąco narusza przepis art.184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Apelujący wskazał, że Sąd przeprowadził prawidłowo postępowanie procesowe, jednakże wysnuł nie właściwe na jego podstawie wnioski końcowe. Z poczynionych ustaleń wynika, iż odwołujący pracy stricte w warunkach szczególnych nie wykonywał w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy. Apelujący nie aprobeuje zaprezentowanego w skarżonym orzeczeniu poglądu, iż wykonywane przez część dniówki roboczej obowiązkowe o charakterze administracyjno-organizacyjno biurowym nie sprzeciwiają się ustaleniu wnioskowanego uprawnienia. Apelujący podkreślił, iż warunek, by praca w warunkach szczególnych była wykonywana stale i pełnym wymiarze czasu pracy wynika z zapisów ustawowych jak i regulacji zawartych w aktach wykonawczych do norm ustawowych. Tak więc stanowi rażące naruszenie normy materialnoprawnej statuowanej art.184 w zw. z art.32 ust.1 ustawy emerytalno-rentowej z dnia 17 grudnia 1998r. i wskazujących na warunki do przyznania prawa do emerytury wcześniejszej.

Wnioskodawca w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie jako i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu argumentował, że apelacja jest całkowicie bezzasadna, ponieważ nie doszło do naruszenia prawa ani materialnego ani procesowego przez Sąd I instancji a ustalenia Sądu są spójne i oparte na dowodach zebranych w sprawie tak dokumentach jak i na zeznaniach świadków.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zawiera uzasadnionych podstaw.

Zaskarżony wyrok - w ocenie Sądu Apelacyjnego - w brew zarzutom apelacji, jest wyrokiem trafnym i odpowiadającym prawu, zaś w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie występują jakiegokolwiek przesłanki zaskarżenia mogące wyrok ten wzruszyć.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że skarżący zaniechał we wniesionym środku odwoławczym sformułowania zarzutów o charakterze procesowym, skupiając się wyłącznie na zarzucie dotyczącym naruszenia prawa materialnego. Sąd odwoławczy pozostaje związany podniesionymi przez stronę zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego. Zgodnie z art. 368 § 1 k.p.c., zarzut jest wyodrębnionym konstrukcyjnie elementem apelacji, wyraźnie przeciwstawionym jej uzasadnieniu. Stąd też jurydycznie prawidłowy jest wyłącznie taki pogląd, który dyskwalifikuje możliwość wyinterpretowywania zarzutów apelacyjnych z treści uzasadnienia. Uzasadnienie to służy bowiem jedynie przedstawieniu argumentacji popierającej już uprzednio zgłoszone zarzuty. Apelujący wyraźnie wskazał w apelacji, że Sąd Okręgowy prawidłowo przeprowadził postępowanie procesowe, jednakże wysnuł niewłaściwe wnioski końcowe.

Ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji znajdują pełne odzwierciedlenie w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Sąd Apelacyjny traktuje te ustalenia jako własne, dzieląc zarówno ocenę zebranego materiału, jak i rozważania prawne wskazane w uzasadnieniu skarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw, by podważać wiarygodność zeznań świadków i odwołującego – zwłaszcza w kontekście braku zarzutu apelacyjnego w tym zakresie. Świadkowie przesłuchani w sprawie wskazali rodzaj czynności ubezpieczonego na zajmowanym stanowisku pracy. Organ rentowy nie zdołał podważyć zeznań świadków ani treści świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych poprzez przedstawienie dowodów przeciwnych. Skarżący nie może zwalczać ustaleń faktycznych sądu w przedmiotowej sprawie w uzasadnieniu apelacji cytatami z orzeczeń Sądu Najwyższego i Apelacyjnego zapadłych w innych stanach faktycznych.

Stąd też w stanie faktycznym ustalonym przez Sąd Okręgowy w przedmiotowej sprawie, podzielanym przez Sąd Apelacyjny, ubezpieczony spełnia warunki do przyznania mu emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.). W myśl tego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 (w tym przypadku chodzi o art. 32 ustawy), jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, to jest w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Przepisy dotychczasowe, o których mowa w punkcie 1) to przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Po myśli § 4 tego rozporządzenia pracami w szczególnych warunkach uprawniającymi do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym są prace wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia. Przyjmuje się przy tym, zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, że prace te zostały zakwalifikowane jako prace w szczególnych warunkach uprawniających do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na ich znaczną szkodliwość dla zdrowia oraz znacznego stopnia uciążliwość lub wymagające wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Nadto, zgodnie z § 2 rozporządzenia, praca określona w wykazie musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony w przedmiotowej sprawie osiągnął wiek, o którym mowa w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, udokumentował ponad 25 lat pracy według stanu na dzień stycznia 1999 r., w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a nadto nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego (art. 184 ust. 2 ustawy) i dlatego spełnił warunki do przyznania mu emerytury na podstawie powołanego przepisu.

Podkreślić bowiem należy, iż czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli objęte poz. 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 43, poz. 43), to te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Jeśli zatem czynności te wykonywane są w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanej z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżyniersko-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu. Natomiast jeśli pracownik zatrudniony na stanowisku związanym z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżyniersko-technicznym wykonuje - poza bezpośrednim nadzorem procesu produkcji - inne czynności, w tym szeroko rozumiane czynności administracyjno-zarządzające, polegające na wykonywaniu pracy umysłowej i biurowej, istotne znaczenie z punktu widzenia uprawnień do emerytury na podstawie art. 32 u.e.r.f.u.s. ma ustalenie, jaką część obowiązującego czasu pracy zajmowały te czynności. Stanowisko kierownika zakładu i mistrza technologa w istocie nie jest wymienione w wykazie A. Wskazać należy, iż stanowiska pracy wskazane w Wykazie A Dziale XIV poz. 24, aby mogły zostać zaliczone do pracy w warunkach szczególnych, w sposób immanentny muszą wiązać się nadzorem i kontrolą nad stanowiskami pracy wymienionymi w wykazie. Istotnym przy tym jest to, że podejmowane w tym zakresie czynności kontrolne i nadzorcze winny wiązać się z przebywaniem w warunkach ciągłego narażenia na działania tychże szkodliwych czynników. Co więcej praca ta musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przez co dopiero stałe narażenie na działanie czynników szkodliwych może stanowić podstawę dla uznania danego stanowiska kontrolno - nadzorczego za pracę w szczególnych warunkach, a zatem za stanowisko pracy uprawniające do starania się o nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Wbrew twierdzeniu apelacji, wnioskodawca nie wykonywał prac administracyjnych, bowiem do tych czynności były zatrudnione pracownice. Odwołujący od 13 lutego 1974r. do 31.01.1986r. w Zakładzie Nr (...) w K. zatrudniającym 30 osób był kierownikiem, mistrzem i brygadzystą w jednej osobie i w pełnym wymiarze czasu pracy nadzorował bezpośrednio w ramach kopalni: prace maszynisty koparki, lokomotywki spalinowej, maszynisty wyciągu, wydobywanie, obróbka, przeróbka surowców, w ramach przerobu wstępnego. Odwołujący nadzorował prace przerabiacza surowców ceramiki budowlanej, prace zestawiacza surowców ceramicznych, w zakresie działu wypał nadzorował prace wypalacza, ustawiacza, wytaczniaka, popielarza, w dziale formowania nadzorował prace formowacza maszynowego, odbieracza, robotnika transportowego wykonującego prace związane z produkcją wyrobów ceramicznych, w dziale suszarnia odwołujący nadzorował bezpośrednio odbieracza, robotnika załadunkowego w ramach magazynu robotnika transportowego przy ciężkich pracach załadunkowych wykonywane w wysokich temperaturach i przy dużym zapyleniu.

Wszystkie wyżej podane stanowiska są ujęte w wykazie stanowisk pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszej emerytury.

W Zakładzie tym do wykonywania prac administracyjno - biurowych była zatrudniona pracownica Z. S..

Wnioskodawca od 1.02. 1986r. do 30 11.1991r. pełnił funkcję kierownika zakładu nr 23 B. O. - po likwidacji Z 25. Był to zakład zatrudniający 300 pracowników na dwóch wydziałach na dwie zmiany. W zakładzie tym byli zatrudnieni mistrzowie i brygadziści, którzy pracowali na 2 zmiany. Odwołujący pracował na jedną zmianę, przy czym praca ta polegała na bezpośrednim nadzorze stanowisk pracy, którym to nadzorem dzielił się z mistrzem. I tak gdy mistrz nadzorował prace kopalni oddalonej od zakładu o 6 km, to odwołujący w tym czasie pełnił nadzór nad stanowiskami pracy bezpośrednio związanymi z wyrobem produktów ceramicznych i odwrotnie. W kopalni nadzorował maszynistę koparki, kierowcę lokomotywki, maszynistę wyciągu, w ramach przerobu wstępnego nadzorował przerabiaczy, zestawiaczy, suwnicowych, operatorów pulpitu sterowniczego, w ramach wypału nadzorował wypalaczy, wytaczniaków, popielarzy, w ramach kotłowni nadzorował palaczy kotłowych i palaczy na urządzeniu suszącym, w magazynie nadzorował robotnika transportowego przy ciężkich pracach za i wyładunkowych,

w ramach formowania nadzorował formowaczy maszynowych, odbieraczy od prasy formującej, maszynistę wózka przesuwowego, robotnika transportowego, w suszarni sztucznej i naturalnej nadzorował suszarnikowych suszarni sztucznych i napiecowych, odbieraczy, ustawiaczy. Pracom tym towarzyszyła wysoka temperatura i duże zapylenie.

W tym zakładzie do wykonywania prac administracyjnych była zatrudniona pracownica biurowa J. K..

Odwołujący wykonywał kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji i usług, oraz pełnił dozór inżyniersko - techniczny na wydziałach Zakładu nr (...) oraz 23, gdzie były wykonywane prace wymienione w Wykazie A Dział XIV poz. 24 pkt 1, stanowiący wykaz szczegółowy do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 01.08.1983r., co zostało potwierdzone w świadectwie wykonywanych prac w szczególnych warunkach.

Z powyższego wynika, że odwołujący nadzorował prace wykonywane w warunkach szczególnych wymienione w dziale V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych) tj. pkt 11 „prace przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych, prace palaczy pieców do wypalania i palaczy suszarń (pkt 18), prace maszyn budowlanych ciężkich poz. 3.

Zatem wnioskodawca jako kierownik cegielni 25 i 23 a także jako mistrz technolog faktycznie pełnił dozór inżyniersko- techniczny nad całością procesu technologicznego produkcji cegły ceramicznej, z którym wiązało się również wykonywanie obowiązków administracyjno - organizacyjnych przy czym przy te zadania wykonywał pracownik administracyjny. Zatem praca wykonywana przez Odwołującego od 13.02.1974 r. do 30.11.1991 r. winna być zakwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych. Za taką pracę został uznany w wykazie A dozór inżyniersko - techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu, jakimi bez wątpienia są prace przy produkcji materiałów ceramicznych wymienione w wykazie A dział V poz. 3,11,18.

Trafnie argumentował Sąd pierwszej instancji, że odwołujący nadzorował cały przerób od kopalni do wytoczenia i pilnował całego cyklu technologicznego, ruchu powietrza oraz że jego praca nie ograniczała się do 8 godzin ale była znacznie dłuższa nawet do 10 godzin.

Potwierdzenie dokonanych rozważań stanowi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku wydany w sprawie II UK 31/09 (opubl. LEX nr 559949) w którym Sąd wskazał, że jeśli czynności ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżyniersko-technicznego wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanym z określoną w pkt 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) kontrolą lub dozorem inżyniersko-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu, niezależnie od tego ile czasu pracownik poświęca na bezpośredni dozór pracowników, a ile na inne czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że ubezpieczony spełnił wszystkie warunki konieczne do otrzymania emerytury w trybie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, bowiem legitymuje się on co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 1999 r., a tym samym nabył prawo do żądanego świadczenia. Zarzut obrazy prawa materialnego okazał się bezzasadny.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną. O kosztach za drugą instancję Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 §1 k.p.c. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił na podstawie § 11ust., § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349, ze zm.).

Przewodnicząca: Sędziowie: